

1. Àrea d'identificació

1.1 Codi de referència

FP JMM (2016)

1.2 Nivell de descripció

Fons

1.3 Títol

Josep Montanyès i Moliner

1.4 Data/dates

Dates de creació: 1955-2002

Predomina: 1960-1990

1.5 Volum i suport

Pre-tractament *(format/presentació en què arriba el fons):*

El fons està guardat en una sèrie de caixes d'arxiu, més o menys organitzat per obres (no cronològicament). A més, una carpeta amb fulls d'àlbum de retalls (programes, fotografies, premsa) de mida superior al dinA4.

Tipologies predominants al fons:

Programes de mà, fotografies, retalls de premsa i correspondència

Post-tractament arxivístic:

Metres lineals: 1 metre 50 cm

Quantitat de caps: 29 Caixes d'arxiu; 16 cartells i 2 àlbums

Total d'unitats/sèries documentals: 375

2. Àrea de context

2.1 Nom del/s productors

Josep Montanyès i Moliner

2.2 Història dels productors /organisme

Josep Montanyès i Moliner (Horta, Barcelona, 25 d'octubre de 1937 – ibid., 10 de novembre de 2002) va ser director de teatre i televisió, actor, professor i gestor teatral. Va ser un dels primers alumnes de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual (E.A.D.A.G.), creador de la cooperativa teatral d'amateurs Grup d'Estudis Teatral d'Horta (G.E.T.H.), cofundador del Teatre de l'Escorpí i altres iniciatives teatrals, com el Teatre Estable, i director de l'Institut del Teatre i del Teatre Lliure. Va morir als 65 anys a causa d'una aturada cardio-respiratòria. El seu fill Joan Montanyès i Martínez, conegut com a "Monti", era un distingit pallasso de circ.

El seu interès pel teatre va arribar aviat, quan només amb dotze anys començà a interpretar els seus primers papers al Centre Parroquial d'Horta, al seu barri natal. Com a jove treballador assistia al teatre que llavors s'anomenava 'de claca', aplaudint a canvi d'una considerable rebaixa en el preu de les entrades. Fou en aquest moment quan un conegut d'Horta – un company 'de claca' – el va convidar a acompanyar-lo a la Cúpula del Coliseum per assistir al naixement i presentació d'una nova escola de teatre: l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual (E.A.D.A.G.), a la qual Josep Montanyès s'apuntà l'endemà mateix. Van començar així els seus primers estudis de teatre, malgrat que atret més per l'aprenentatge que per la professionalització, es mantingué al marge de la Companyia Adrià Gual. Durant aquest període – l'any 1964 – va organitzar i fundar el Grup d'Estudis Teatral d'Horta (G.E.T.H.), un conjunt amateur d'apassionats del teatre, en tots els àmbits, que es consolidà com un dels noms propis del teatre independent català. Fou a partir del grup d'Horta i de la crisi que assolà el país entre els anys 60-70 que Montanyès, fins llavors gerent d'empresa, decidí llançar-se professionalment al teatre, tot i que arrencant primer a partir de la televisió:

Me'n vaig anar a la televisió, vaig dir a uns companys que ja coneixia dins el món professional que volia fer de director i que em donessin feina. [...] Són dues coses molt diferents i [la televisió] només m'ha servit per estimar més el teatre.

Una vegada arrencada, la seva aportació al teatre català no va disminuir mai. Durant els inicis va ser per tant present als principals grups teatrals catalans del moment, tant com a actor, com a director, gestor o dinamitzador cultural de primer ordre. Entrà en contacte amb una elit cultural que l'acompanyaria al llarg de la seva carrera, amics i companys com Maria Aurèlia Capmany o Josep Maria Segarra. Encara que treballava a la televisió per guanyar-se la vida, la seva passió va ser sempre el teatre. Amb Albert Boadella van muntar una escola anomenada Centre Estudis Nous de Teatre (1969-1971), que malgrat la seva curta vida va rebre estudiants com Anna Lizaran o Lluís Pasqual.

Sense aturar la seva activitat amb el G.E.T.H., es va vincular a l'Institut del Teatre a partir de 1970. Comença com a professor d'Expressió Oral i d'Interpretació en la nova etapa de la institució, capitanejada per Hermann Bonnín, en aquell moment director. La destitució d'aquest el 1980 va donar l'accés a Montanyès, que mantingué el títol de Director de l'Institut del Teatre fins el 1988. Ara bé, un dels passos més decisius de la seva trajectòria va ser realment la fundació – l'any 1974, juntament amb Fabià Puigserver, Joan Nicolas i Guillem-Jordi Graells – d'un petit grup de teatre d'espectacles emblemàtics: el Teatre de l'Escorpí.

Alhora, dos anys més tard, es trobà també immers en la fundació del Teatre Lliure – hereu inesperat de l'estela de l'E.A.D.A.G., que desaparegué el 1978 –, tot i que no va entrar plenament en el col·lectiu fins la petició exprés de Fabià Puigserver l'any 1986.

Va seguir participant en varis espectacles, va dirigir una trentena d'obres teatrals, fou escenògraf de diverses, i va actuar en més de cinquanta obres d'autors catalans i estrangers. Des de 1982 va realitzar diverses obres de televisió; l'any 1991 fins i tot va debutar com a director d'òpera amb Una cosa rara, de Martin i Soler, al Gran Teatre del Liceu. No va abandonar mai la seva passió per l'actuació i la direcció, però per la seva habilitat de negociació i concili va ser aviat situat en diversos càrrecs de gestió; fou per exemple vicepresident i president de l'Asociación de Directores de Escena de España (1988-1999), director de l'Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona (1990-2000) o vicepresident de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya (1991-2002). [4] Alhora fou nomenat director del Teatre Lliure enmig de les crisis d'aquest; quelcom similar a les dificultats que el van obligar a recuperar el càrrec de director de l'Institut del Teatre el 2001.

La seva vida, malgrat que frenètica, anava dedicada plenament a allò que més l'apassionava: el teatre.

Va rebre diverses distincions, entre les quals hi ha el Premi de la Crítica Serra d'Or, el Nacional d'activitats teatrals (1998),[5] el Yorick, el del Festival de Sitges (premi a la millor companyia, millor obra i millor direcció per La fira de la mort), l'ADE i el Crítica de Barcelona.[6]

2.3 Història arxivística

Dins les caixes d'arxiu en què es trobava el fons hi havia un cert ordre - tot i que no cronològic, sí que hi havia una divisió per obres. Altres arxius estaven solts entre aquestes divisions, com els temes de comptabilitat, etc. El més difícil d'ordenar foren les primeres caixes, en què hi havia molta documentació vària sobre els inicis, amb varis documents solts d'obres i molts d'ells sense participació de Montanyès. Els documents demostren no només la seva voluntat per conservar tot allò al voltant de la seva obra, sinó també de l'obra d'altres. Es mostra clarament interessat per la seva tasca com a director, ja que el pes d'allò conservat en referència a la seva direcció es substancialment més important que allò conservat en relació a l'actuació.

2.4 Dades sobre el ingrés

Data d'entrada: juny 2016

Data del contracte: **pendent**

Persona transmissora: Maria Martínez

Víncle o lligam amb el productor: Vídua

Fórmula jurídica d'ingrés: donació

3. Àrea de contingut i estructura

3.1 Abast i contingut

El fons aplega documentació (programes de mà, fotografies, retalls de premsa i correspondència – amb alguns detalls d'escenografia o comptabilitat) sobre grups teatrals i, principalment, de les obres que dirigeix, fins al moment en què inicia la seva etapa al Teatre Lliure. També hi ha una quantitat destacable de publicacions i programes de mà estrangers.

3.2 Informació sobre avaluació, tria

S'han desestimat duplicats d'acord amb la Política de Desenvolupament de les col·leccions del MAE

3.3 Incrementos

No se'n preveuen

3.4 Sistema d'organització

La documentació s'ha classificat per funcions i activitats del productor, amb 7 grups principals :

- ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR
 - Documentació personal
 - Memòries, diaris, agendes
- ACTIVITAT PROFESSIONAL
 - Activitat escènica
 - Com a intèrpret
 - Teatre
 - Direccions
 - Altres funcions
 - Comitè artístic
 - Realitzador de TV
 - Activitat docent i com a director de l'Institut del Teatre
 - Col·laboracions
 - En mitjans de comunicació
 - Congressos i conferències
 - Inauguracions. Discursos. Trobades. Presentacions de llibres, etc.
- ACTIVITAT ASSOCIATIVA, SOCIAL I POLÍTICA
- CORRESPONDÈNCIA
- FOTOGRAFIES
- RECONeixEMENT I CRÍTICA
- BIBLIOTECA I ARXIU
 - Llibres
 - Publicacions periòdiques i separades
 - Retalls de premsa
 - Programes de mà
 - Guions
 - Altres

4. Àrea de condicions d'ús i accés

4.1 Condicions d'accés

El fons és d'accés públic però cal formular la petició per escrit, d'acord amb la normativa del fons de reserva -

4.2 Condicions de reproducció

Autoritzada amb finalitats docents i d'investigació. Per publicacions i documentals cal, quan els documents estan subjectes a drets de propietat intel·lectual, demanar-los a qui els tingui.

4.3 Llengües

Català, castellà, anglès, francès, italià, altres

4.4 Característiques físiques i requeriments tècnics

En general l'estat de conservació és bo, excepte – principalment - alguns retalls de premsa – i en menor mesura - fotografies

4.5 Instruments de descripció

Inventari

5. Àrea de documentació relacionada

5.1 Existència i localització dels originals

Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques

5.2 Existència i localització de reproduccions

5.3 Documentació relacionada

[Fons/documents al MAE](#)

5.4 Bibliografia

6. Àrea de notes

6.1 Notes

7. Àrea de control de la descripció

7.1 Autoria i data/es

Laura Ars (UB), juliol 2016. Marta Laforet, abril 2017

7.2 Fonts

Articles

HORMIGÓN, Juan Antonio et al. Josep Montanyès, un ciudadano del teatro. A: *ADE*. Madrid, 2003, Nº 94, pàg. 36-45.

CIURANS, Enric. Josep Montanyès i el teatre independent. A: *Assaig de teatre: revista de l'Associació d'Investigació i Experimentació Teatral*, 2003, Nº 37, pàg. 219-222. [Consulta 01-04-2016] Disponible a: <http://raco.cat/index.php/AssaigTeatre/article/view/145886>

GOMILA, Gisela et al. Josep Montanyès. A: *Assaig de teatre: revista de l'Associació d'Investigació i Experimentació Teatral*, 1999, Nº 16 – 17, pàg. 95-114. [Consulta 01-04-2016] Disponible a: <http://raco.cat/index.php/AssaigTeatre/article/view/145528>

Obituaris

ANTÓN, Jacinto. "Josep Montanyès, director del Teatre Lliure y del Institut del Teatre de Barcelona" [en línia]. *El país digital*. 11 novembre 2002.

http://elpais.com/diario/2002/11/11/agenda/1036969208_850215.html [Consulta 01-04-2016]

"Josep Montanyès. Director del Teatre Lliure, Ciutat del Teatre, Institut del Teatre" [en línia] *Teatral.net*. s/d. <http://www.teatral.net/asp/obituari/cos.asp?idlafoto=6> [Consulta 01-04-2016]

"Josep Montanyès (1937-2002)" [en línia] *Anuaris.cat*. s/d. http://www.anuaris.cat/article/teatre_josep_montanyes_19372002/2093/ [Consulta 01-04-2016]

"Josep Montanyès i Moliner" [En línia]. *Encilopèdia.cat*. <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0246728.xml> [Consulta 01-04-2016]

Enregistraments

Homenatge a Josep Montanyès [muntatge fotogràfic]. Barcelona : Benecé produccions S.L., 2003.

La pròpia unitat de descripció

7.3 Regles i convencions

[Nodac](#)

7.4 Paraules clau

Josep Montanyès ; Pep Montanyès ; E.A.D.A.G. ; G.E.T.H. ; teatre independent ; teatre català

Duplicats

Programes de mà

- 20 años de poesia espanyola. E.A.D.A.G (1962)
- Agrupación de càmera y ensayo. Aula de estudiós teatrales de la universidad de Navarra (1966) (II)
- Ariadna al laberint grotesc (1965)
- Berenàveu a les fosques. Teatre Capsa (1973)
- Bertolt Brecht a Catalunya (1998) (II)
- Cavall Fort. Invitació personal (1965)
- Centenari Adrià Gual. Cicle de Teatre Independent (1973)
- El dol escau a Electra. Teatre Lliure (1992)
- El Duc a Barcelona. Homenatge a Duke Ellington (1984) (III)
- El manuscrit d'Alí Bei. Teatre Lliure (1988)
- El retaule del flautista (1970)
- Els baixos fons. Teatre Casino l'Aliança (1968)
- Els Joglars. El Joc. Cruel Ubris (ca. 1973)
- Gran Guiñol. Poesía y realidad. E.A.D.A.G (1962)
- Jornades Bertolt Brecht (1998) (IV)
- La balada del gran macabre (1979)
- La dama del olivar. Teatro de Cámara de Zaragoza (1967)
- La dama duende (1966)
- La gent de Sinera. Antígona. E.A.D.A.G (1963)
- Luces de Bohemia. Centro Dramático Nacional (1984)
- Maria Estuard de Schiller. Grec 90 (1990) (II)
- Orquídeas a la luz de la luna. Centro Dramático Nacional (1988-1989)
- Quinze dies amb Salvador Espriu (1995) (II)
- Revolta de Bruixes. Institut del Teatre, Terrassa (1981-1982)
- Roy Hart. Investigaciones sobre la voz (1973)
- Té y simpatia. Teatro Nacional de Cuba (1990) (III)

- Zoológico de cristal. Teatro Nacional de Cuba (1990) (III)

Cartells

- Els Joglars. X Aniversari (1972)
- Teatre de Titelles (1973) (II)